

Puota maro metu Lietuvos teatruose

Šiame numery

Kultūros reikia ir šiokiadieniais.
Jonas Jurašas apie puotą maro metu Lietuvos teatruose.
Varsomis verdantis Galdikas: Telesforo Valiaus žodis monografijos pristatyme.
Galdiko monografijos sutiktuvės.
Poezija iš pavergtos Lietuvos.
Trečioji mokslinė konferencija Pabaltijo klausimais Švedijoje.
Kultūrinė kronika.

Kertinė paraštė

KULTŪROS REIKIA IR ŠIOKIADIENIAIS

Nežinia, né iš kur, nei kaip, mūsų prigyja įsitikinimas, kad kultūrinis interesas yra vien šventadienio dalykas. Galvojame, kad kultūrinis nuotaikos ir jų apraiškos turi būti tik kokio nors išskirtinio iškilmių dalis. Tada, žinoma, ir tos kultūrinės mūsų visuomenės nuotaikos būna gana retos, kaip reti ir ne kasdieniniai yra įvairūs kongresai ir kitokių susibūrimų šventės bei jubilėjai.

O turėtų būti kitaip. Kultūrinis interesas turėtų persunkti ne vien susibūrimų ir iškilmių dienas, bet ir kiekvieno mūsų asmeniško kasdienybės. Kitaip mūsų išsivyskios visuomenės kultūrinis lygis atsiliks nuo bendrojo aplinkos kultūrinio lygio, ir mūsų kultūrinio darbo laukai apaugs piktyžolėmis, o ne talentais. Žinoma, talentas yra Dievo dovanas. Tačiau talento brandinamųjų vaisių nokimas didžią dalimi priklauso nuo dirvos ir saulės — nuo mūsų visuomenės ir nuo pavienių asmenų kasdieninio kultūrinio intereso. Talentinę mokslo ir meno žmonių išsivijimą mums tikrai netrūksta. Trūksta tik kasdieninio kultūrinio intereso. Jeigu kiekvienas mūsų be to intereso negalėtume apsieiti, kaip neapsieiname be kasdieninės duonos, tai pamatytume, kur mes stovėtume su savo kultūrinio gyvenimo apraiškomis ir jų rezultatais.

Apie tai mąstant, kyla visa virtinė klausimų. Aatsakymai į juos, turint prieš akis kasdieninius mūsų kultūrinis poreikius, de-ja, daugiausia gali būti tik neigiami. Ar paskaitytume kasdien bent kiek puslapių lietuviškos arba ir nelietuviškos knygos? Ar domimės bent kiek sau artimesne liuanistikos šaka? Ar gera moderni ir klasikinė muzika plokštelėse, per radiją ir televiziją yra kasdieninė mūsų atgaila? Kaip dažnai lankome meno parodas, koncertus, teatrus? Ar vasaros atostogos skiriamos tik pagulėjimui smėlyje, ar ir kultū-

rinų centrų, muzikos ir teatro festivalių lankymui?

Visi tie klausimai nesiriboja vien tik lietuviškuoju gyvenimu. Būtų labai negerai, jeigu mes savo kultūrinį interesą ribotume vien tik savuote. Nesidomėdami gyvenamo krašto aukšto lygio kultūrinio gyvenimo rezultatais, mes nejučiomis nusikurdintume ir savo, ir savo lietuviškosios bendruomenės kultūrinį lygį. Tik savąjį lygindamas su kitais, gali žinoti, kur pats stovi. Pasaulinį dabarties kultūrinį gyvenimą gerai pažindamas ir jį įsisavindamas, gali kilstelėti taipgi savos bendruomenės kultūrinį lygį. Jeigu pats ir nekurdamas, tai bent savo gyvu interesu puredamas dirva galintiems tą ar kitą sukurti.

O tas platesnio kasdieninio kultūrinio intereso mažėjimas šiuo metu mūsų ypač jaudinamas. Nesakykite, kad jau pasenome, o jaunimas dar nesubrendo. Tik apsižvalgykite, kiek aplink to visokiausio programinio — pramoginio burbuliavimo. Žmonių energija dar virte verda. Deja, tik tas viralas daugeliu atveju gana liesas. Be jokio kultūrinio uždaro. Tik pasiškama, pageriama, pavalgoma, na ir viskas. O jeigu dar kartais tas viralas kultūros vardu ir užbaltinamas, tai tik jau ne grietine, bet liesoku nurgiebtu pienu.

Va, sakysim, Amerikoje ir Kanadoje vasaros metu visur pilna įvairių ir labai gerų muzikos ir dramos festivalių bei kitų grynai kultūrinų pramogų. Ar mūsų ko nors panašaus yra? Ar daug lankomės bent į amerikiečių ar kanadiečių šios rūšies vasarinius renginius?

Tiesa, įvairios mūsų jaunimo bei senimo vasaros stovyklos nestokoja neblogu kultūrinų programų. Bet jų galėtų būti ir ne vien organizacijų rėmuose. Kodėl bent keliose jau kone lietuviškoje šiu kraštų vasarvietėse vasarą negalėtų įprastu reiškiniu įsi-

(Nukelta į 2 psl.)

Šventės — ištus metus, nesibaigiančius dešimtmečius, šventės, užpildančios dvasios u- bagystę, sielos tuštybę, mari- nančios širdies troškuli, mig- dančios sąmonę alkoholio tvaiku, maršų gaudesiu, fejerverkų trenksmu. Jubilėjai, festivaliai, dekadės, olimpiados, spartakiados... Kiekvieną rytą garsiakal- bis tau praneša, kokio šiandien išaušo diena: šachtininko, ar traktoristo, malūnininko, ar čeki- sto. Visas šventes žvesk, tik šventas dienas dirbk. Reiktų mokslinės disertacijos, kad ištir- tum. Šią nuolatinę, nesibaig- giančią šventės konvulsiją. Pa- šaliečium būtu visai nesupranta- ma, kaip visa didžioji socialisti- no darbo lenktynių šalis, nuolat šturmuojanti tai naujų gamybi- nių planų aukštumas, tai besive- janti į prarają beriedančias kapi- talo šalis, gali sau leisti tokią pavaldėtiną prabangą — nuolat minėti savo pergalių sukaktis, džiaugtis pasiekimais ir trium- fuoti būsimų pergalių sąskaita. Tur būt, tai ir yra vienas iš svarbiausių ideologinio darbo veiksmų, — maršų apkrūtas, vieningoje nugalėtojų kolonoje žygiuojantis vardienis turi, pa- galiau, patikėti, kad jis yra lai- mingiausias pasaulyje naujo- sios laimės tėvynės pilietis, savo žemės šeimininkas, šviesaus ry- tojaus kūrėjas. Pigaus vyno ra- šalu užpilti smegenys tampa a- bejingi viskam, ir nesvarbu, kad rytų reikės "pasiaukojančiai" pašturmuoti, mėnesio pabaigoje, ketvirčio gale, pirmą laiką į- veikti "sprendžiamuosius", "le- miamuosius" ir dar nežinia ko- kiuosius penkmečio metus. Svar- bu šiandien išgerti savo džiaugsmo taure iki dugno, o ry- toj, — ir po mūsų, — kad ir

JONAS JURASAS

tvanas! Toks yra naujojo kara- liaus — proletariato lozungas. Vienintelis, kurio jis tiki.

Šią puotą maro metu reikalin- ga ir meniškai papuošti, padary- ti patrauklesnė, idėjiškai įpras- minti. Tam tikslui vienintelė ir neklystančioji partija mobilizuo- ja savo ištikimąjį padėjėją — ta- rybinę kūrybinę inteligentiją, dosniai atlyginamą už ideologi- nių lozungų meninį apipavidali- nimą. Ir rieda per plačiąją tėvy- nę kriokianti džiaugsmingojo me- no šventės banga: dainų šventės, jubilėjai, festivaliai, nuo kurių nevalia atsilikti, sustoti, susi- mąstyti. Tie menininkai, kurie bandys išsropšti iš šios vienini- gos pergalių srovės, arba pasi- suks prieš ją, bus nublokšti į ša- li

Karnavalinės imperijos pa- kraščius "vieningoji srovė" už- tvindo su nemažesne jėga, nei didžiojoje sostinėje. Lietuvos me- nininkams tenka dažnai dar gar- sesniu riksmu atkartoti mas- kvišką aidą, "tinkamai atsilipti" į primygtinį raginimą pagarbin- ti svetimuosius dievus. Masinių dainų švenčių metu tūktantiniai chorai plyšauja gerklėmis padė- kos himnus okypantams, Lietu- vos miestų gatvėmis kraujo upė- mis plaukia raudonų vėliavų ug- nis, įbrukta į "dėkingų" tautos sūnų ir dukrų rankas. Bet ypa- tingas sunkus ir nuostolingas darbas tenka teatrams, kasmet paliečiamiems kokio nors eilinio teatinio festivalio. Sunku būtų prisiminti teatinį sezoną, kur nebūtų buvę visos kūrybines pa- jėgas mobilizuojančio jubile- jaus: tarybinės valdžios 50-metis,

spalio revoliucijos "X"-metis, Lenino 100-aminantmetis, Le- nino kūdikėlių pioniermetis, Le- nino komjaunimmetis, ir taip be galo, be krašto. Visuomet gali- ma surasti tinkamą progą už- verti kelią tikro meno prasiver- žimui, paralyzuoti kūrybinę fan- taziją, gyvą mintį. Tikrai suras- kite tinkamą jubilėjų pjesę, kaip nors atstumkite tą proginį pami- nėjimą, atiduokite kas cieso- rius ciesoriui — ir vėl galėsite bergėdžiai puoselėti savo neįgy- vendinamus kūrybinius suma- nymus. Nes nenurimstantys kul- tūros "globėjai" jau vėl siunčia naujus proginio meno įsakymus.

Nebuvo išimtis ir paskutinė teatinė šventė Lietuvoje, skirta Pergalės 30-mečiui paminėti Klaipėdos mieste. "Literatūros ir meno" laikraštis spausdiną iš- kankintus teatro kritikų straips- nius, aukštai vertinančius šią "pakilios kūrybinės nuotaikos šventę". Irenos Aleksaitės straipsnelis "FESTIVALIO AKI- RITYJE" — būdingas tokios panegirikos pavyzdys, kai reikia girti, "š gėdos nuleidus akis, tai, kas neteikia džiaugsmo nei žiū- rovui, nei teatro menininkams, nei pačiam padieniam oficiozi- nio spaudos organo samdiniui. Bet tokiu galima išlikti tik su ta sąlyga, jei balta matai ten, kur juoda, jei pripūkusiame teatro skliaute sklaidančias dulkes gali apšviesti taip, kad jos išrodyt šviesos spinduliais. Net pro tobu- lai išdresiruoto oficialaus opti- mizmo toną straipsnyje prasi- skverbia kartaus nusiskundimo gaidelės, kad "festivalyje vėl iš- kilio pjėsės pasirinkimo problema, paspendusi spąstus net keliems teatrams", kad "mene svarbiau- sia rezultatas, o ne geriausias in- tencijos ir siekiai kūrybiniame

Adomas Galdikas

Abstraktas (aliejus) Nuotr. V. Mazelis

darbe", kad "nelengvas buvo festivalio rezultatų vertinimas", nes "kolektyvai galėjo plačiau pasižvalgyti po tarybinę drama- turiją. Galėjo, bet nepasižval- gė...". Klaipėdos teatras pasirinko schematišką, archaiską, dar karo metais parašytą V. Rozovo pjesę "Amžinai gyvi". Veikalas eskiziškas, stokojančis gyvenimo soderumo, pilnakraujisų psicho- loginių charakterių, tiesos. Reži- sieriaus P. Gaudžio, atseit, neiš- gelbėjęs nei abejonių keliantis dailininko V. Antanavičiaus sce- novaizdis, nei "atspėjamas spek- taklio profesionalumas, nes pa-

sigendi čia kūrėjų nerimo, karo dienų atmosferos". Kauniečių spektaklis — poetine pavadinimu "Zydrėjie elniai"; vėl gi kal- tinamas iliustratyvumu, senti- mentalumu, negiliu, lėkštu žmonių santykių gvildenimu, a- peliuojantis vien tik į žiūrovo melodramatinius jausmus. Recen- zentė peikia iš iškilusiojo dai- lininko V. Kisarausko dekoraci- ją, mįslingą ir nesiderinančią su scenos įvykiais. Keli prabėgomis pažerti pagyrimai šiauliečių spektakliui, sukurtam pagal Sa- lomėjos Nėries poeziją "Kaip žy- dėjimas vyšnių", visai nutili- mas Akademinio teatro pasiro- dymas (paprastai niekuomet ne- praleidžiantis progos patvirtinti savo lojalumą vyraujančiai ideo- logijai), — neatsveria to netikė- tai liūdnos eilinės teatro šventės vaizdo. Bet paskutiniame recen- zentės sakinyje vėl triumfoja žodinės ekvilibristikos menas, (sujungti vienoje frazėje viena kitai prieštaraujančias tezes): "festivalis baigėsi, suteikęs žavių akimirkų... iškėles sprestinų repertuaro ir režisūrinės inter- pretacijos problemų. O koks bus selantis, ką jis paliks teatro me- nu"? Nereikia ašarų ir dejonių, kalant eilinę vinį į tautos teatro grabą. Nes, kaip pasakė poetas, "neverkit pas kapą brangiųjų draugu". Jūsų kurmiškoje kovoje su lietuviškojo meno smaigiais nebus istorijoj įrašytų didvyrių vardų.

Aš iš savo šiandieninės per- spektyvos tarti Anouilh Medėjos žodžiais, sviedžiamais valdovo Kreonto veidan:

"Neapkenčiu jūsų purviną šleikštulį keliančių švenčių, jū- sų kurtinančio būgnų trenksmo. Aš esu laimingas, kad jūsų me- lo puotoj jau niekada nesėdėsiu greta".

Adomas Galdikas (1893-1969)

Peizažas (Nuotrauka Vytauto Maželio). Žiūr. 2 ir 3 psl.

Münchenas, 1975 m. birželis

Varsomis verdantis Galdikas

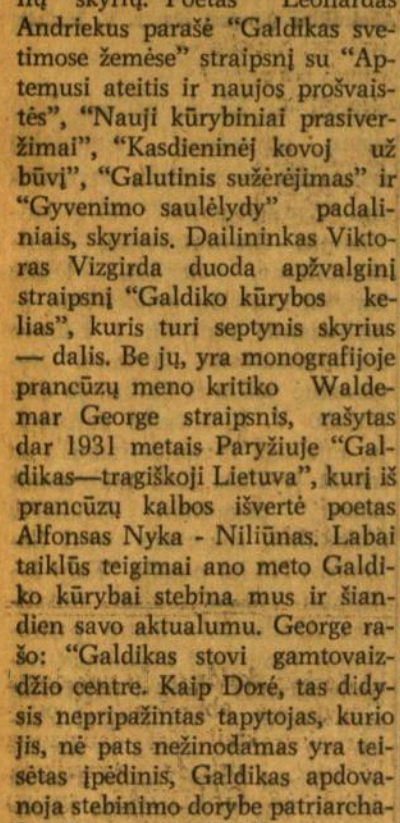
Dailininko Telesforo Valiaus žodis Adomo Galdiko lietuviškosios monografijos sutiktuvėse š. m. birželio 22 d. Nekalto Prasadėjimo Marijos seserų sodyboje, Putnam, Conn.

Būti čia ir jausti išskirtinio asmens artimų žmonių nuotaikas yra brangi privilegija, už kurią esu dėkingas Ponaii Galdikienei.

Adomo Galdiko lietuviškosios monografijos pristatymo proga šitas susibūrimas yra ne eilinė priežastis ir vėl gražintis mūsų dėmesiu ir toli siekiantiems prisiminimams mums brangų žmogų, dailės kūrėją, dailininką ir profesorį. Ponios Galdikienei ir Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų dėka mes, suvažiuavę iš įvairiausių Amerikos ir Kanados vietovių, didžiuojamės faktu ir ta brangia dovana — dailininkui. Taip pat nujaučiame dėkingumą lietuvių meno mylėtojų, kuris šio leidinio proga galės arčiau pažinti Galdiką, kaip žmogų, būti liudininku jo pasiekimuose ir pajusti jo kūryboje asmeniškumą ir jos įgają.

Didelio formato, 200 puslapių liukusinis leidinys yra angliškiosios Charlotte Willard monografijos "Adomas Galdikas — spalvų odiseja" sesučių žinoma, kiek tai liečia knygos išvaizdą ir dailininko darbų spalvotumą ir didelę dalimi — juoda — balta iliustraciją.

Teksto medžiaga šiai monografijai parūpinta Bostone ar apylinkėse gyvenančių. Doktoras Juozas Girnius — monografijos redaktorius, o taip pat kartu su Magdalena Galdikiene paruošė "B Galdiko biografinių duomenų" skyrį. Poetas Leonardas Andriekus parašė "Galdikas svetimose žemėse" straipsnį su "Aptemusi ateitis ir naujos prouvaisės", "Nauji kūrybiniai prasiveržimai", "Kasdieninė kovoj už būvį", "Galutinis sužerėjimas" ir "Gyvenimo saulėlydy" padaliniais, skyriais. Dailininkas Viktoras Vizgirda duoda apžvalginį straipsnį "Galdiko kūrybos kelias", kuris turi septynis skyrius — dalis. Be jų, yra monografijoje prancūzų meno kritiko Waldemar George straipsnis, rašytas dar 1931 metais Paryžiuje "Galdikas—tragiškoji Lietuva", kurį iš prancūzų kalbos išvertė poetas Alfonsas Nyka - Niliūnas. Labai taiklūs teigimai ano meto Galdiko kūrybai stebina mus ir šandien savo aktualumu. George rašo: "Galdikas stovi gamtovaizdžio centre. Kaip Doré, tas didysis nepripažintas tapytojas, kurio jis, ne pats nežinodamas yra teišėtas ipėdinis, Galdikas apdovanoja stebinimo dorybe patriarchalinį Lietuvos kaimą, kuris neperžengė meilės įstatymo, neišgujo Dievo, kuris mokėjo išlaikyti visus savo vaiduoklius, visus savo gerai pažįstamas dvasias, visus kipsus, visas silfides, visas laumes. Iš šio intymaus bendravimo su šiuo gražiu savo nuogume gamtovaizdžiu, dėl to, kad jo reprezentuojama idėja yra graži, gimsta kartaus ir šurkštaus grožio, maištingo ritmo kūriniai. Nėra čia vietos gyvenimo džiaugsmui. Viskas yra nostalgija, viskas yra melancholija šios šalies — kančinės lygumose. Kaip jo persekiojama tėvynė, kaip jo supančioji, engiama tauta, kurios jis yra vienas švyturių. Galdiko tapyba gimė kančiose. Ji augs, kaip jos, ji išvys savo epinę paskirtį, ji ras savo giliai būties prasmę — išverti, augti savo vitaliniu potėkiu ir savo nepalaužiamu jėgos siekimu".

vienu ar kitu atveju yra įtaigoje jam priežastį nerimui, liūdesiui, o taip pat ir neišpasakytam džiaugsmui, ką dailininkas taip yra branginęs. Dažniausiu atveju tai yra buvusi gamta, kurią jis pirmąkart pamilo ir įsidėjo širdin dar vaikystės metuose gimtojoje Zemaitijoje, kada gamtovaizdį, jo savaip matomą ir suprastą, bandė perkelti turimam popieriaus lape. Tūkstančiai gamtoje vykusių situacijų, o taip pat vietovių, nežūrint ar tai buvo savo Zemaitijos pajūrio gyvenvietės, ar Plateliai, o gal Beržoro apylinkės. Vėliau Vokietijoje, Prancūzijoje ar Amerikos kontinentuose Galdiko buvo lygiai su ta pačia misija visur išbėgioti, išbraidyti ir džiaugtasi rasta tikrove, kuri jam buvo ir kūrybinis aktas ir kartu asmeninė malda.

Visa tai buvo lyg burtininko monais užkrėsta, deganti, sprogsiant, viesulo siaubiamą, ar rojais ramybe dvelkianti Galdiko gamta. Nėra nieko tikresnio ir kartu pasakiškesnio mūsų patirtyje kaip Galdiko pašėlusio vėjo šukuojamas mūsų pajūrio peizažas, ar verdantis, ekcentriškai vitomis varsomis šaudantis Freiburgo pavasarinis sodų žydėjimas, ar ramybe alsuojanti Lietuvos laukų, gojų, upių bei paskirų medžių grupių šventiška, tačiau kiek melancholiška panorama. Vienas Dievas žino, kiek

Adomo Galdiko lietuviškosios monografijos sutiktuvėse, Putname, kalba monografiją redagavęs dr. Juozas Girnius. Nuotr. V. Mažello

kur ir kaip gamtos apkerėtas Galdikas buvo įsistebėjęs i Visatos dovanas mūsų žemei — tik jis galėjo visa tai tinkamai įkainuoti! Gal todėl Galdikas taip vertino savo triptiką "Lietuva", kuris Lietuvos paviljone Pasaulinėje parodoje Paryžiuje laimėjo Grand Prix premiją 1937 metais. Tai bene aukščiausias oficialus įvertinimas Galdiko ilgu kūrybos metų karjeroje!

Triptiko žanras atitiko eilės peizažų, tapytų aliejumi ir tempera 1930-38 metų laikotarpyje, užmojus, kada Galdikas vis grįždavo prie šios nuotaikos, peizažo ieškodamas išdidžios ir šventiškos ramybės, akcentuodamas nuostabią lietuviškųjų laukų, pievų, gyvenviečių buitinę idilę.

Ne kartą įvedant ir žmonių figūras, ir besirūpinant išgauti visos permatoma, prislopinta, tolima perspektyva, ir kiek supras-

tintą, lengvai stilizuotą daiktų bei grupių dekoratyvinę formą. Būnant arti Galdiko, labai dažnu atveju tekdavo šią nuotaiką patirti iš jo paties lūpų, kaip profesoriaus, koregavimo metu klasėje. Minėto triptiko kūrimo laiku tuometinės Ciurlonio galerijos patalpose mes, šešto kurso studentai, laikėm sau nepaprastu malonumu būti to didelio formato tapybos darbo — pano liudininkais. Mums taip pat buvo miela, kad mums artimas žmogus turėjo atlikti taip retą uždavinį mūsų krašto reprezentacijai. Ypač tuo džiaugėsi dekoratyvinės studijos baigiamųjų metų studentas Jonas Surkevičius, kuris šiandien yra pasižymėjęs teatro scenos dailininkas Vilniuje. Jis tada turėjo retą progą dirbti prie taip išskirtinės paskirties uždavinio. Triptikas "Lietuva" Galdikui liko įsidėmėtiną tikriausiai ir dėl jo darbo atžymėjimo Paryžiuje, nes premija ten buvo paskirta svetimui! Gal todėl po daugelio metų, kada, beuarošiant kultūros žurnalo Galdikui skirtąjį numerį, paprasčiau prisūsti tarp 8 ar 10 darbų nuotraukų, Galdikas atsuntė visą pluoštą, palikdamas mano nuožūrai jų atrinkimą, tačiau įskatimai pageidaudamas, kad triptikas "Lietuva" būtų leidinyje panaudotas. Triptiko nostalgiska melodija turi užominų ir atlie-

Jis visuomet žiūrėjo avangardinei kūrybai tiesiog į akis be baimės. Todėl nenuostabu, kad naują patirtimi ūmai dalinosi ir su kitu žmogumi: "Gaila, kad perreita savaitgalį negalėjote atvykti i New Yorką, o būtume kelias valandas drauge su kun. Leonardu praleidę pas mane. O svarbiausia, būtumėt pamatę ispanų tapytojų antplūdį New Yorko. Jų

trenkė, pajudino! Pasimiršta pasaulis, kur tiek žmogiško jausmo ir grožio. Taip norėtūsi paskutinį kartą aplankyti ir atsiveltinti su ta brangia Europa. Aš irgi šiemet negaliu vykti i Europą. Kalbu ne tik apie Paryžių, bet ir apie Ispaniją, Italiją — Siciliją.

Broleli, pasulyje yra tik keli meno stebuklai: Chartres vitražai, Ravenos mozaikos, Neapolio Pompėjaus freskos. Ką gyvenime turėjau tikrai gražaus, prakilnaus, tai tos mano kelionės po Europą...

O laikas bėga, Praėjo ir mano 75 metų jubiliejus. Spauda nepagalėjo vietos tai atžymėti, ir aš pats turėjau Aidsams atsakyti i klausimus. Gal skaitėte?"

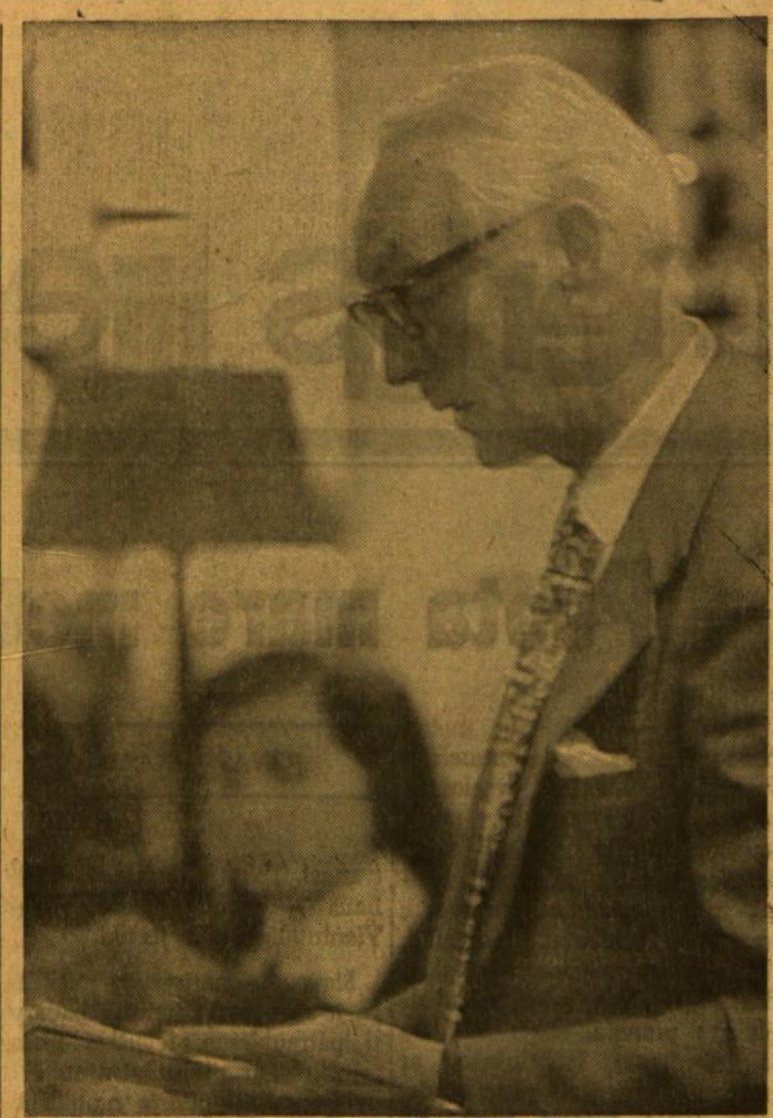
Tuos gyvus Adomo Galdiko žodžius galėtume testti čia ir ilgiau, tačiau artimas jo žodžiams nuotaikas pajuntame ir iš šandien čia pristatomos monografijos teksto bei iliustracijų.

Ponia Galdikiene, kaip šios monografijos leidėja, visiems tekstų autoriams, o taip pat Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų kongregacijai su jos rėmėjais, Daktarei Šomkaitei, kunigui Daktarui Andriekui, Panelei Avietinaitei ir Lietuvos katalikių moterų kultūros draugijai už Adomo Galdiko kūrinijų parodų surengimą, monografijai lėšas telkiant, ir Ponui Kapočiui už rūpestingą priežiūrą, atliekant spausdinimo darbą, pareiškė nuoširdžią padėką pačia meno leidinyje. Mes, monografijos pristatymo dalyviai ir jos skaitytojai, taip pat jungiamės prie Ponios Galdikiene padėkos, įvertindami žmones, taip daug širdies dailininkui Adomui Galdikui parodžiusius.

Išskirtinio dėmesio ir padėkos susilaukia mūsų miela dailininko našlė — Ponia Magdalena Galdikiene, kuri visą savo meilę ir jėgas skyrė ir skirs dailininko darbams sutvarkyti, sukataloguoti. Ji surengė visą eilę parodų ir padarė viską, kad prieš keletą metų buvo galima išspausdinti ir angliškąją Adomo Galdiko monografiją.

Šiandien mes esame liudininkai ir kartu džiaugiamės liukusini lietuviškosios Adomo Galdiko monografijos pasirodymu.

Sveikatos ir ilgiausių metų Poniai Galdikienei, o jos atlikti darbai lieka kaip brangiausi paminklai brangiam asmeniui atminti.

Dailininkas Telesforas Valius kalba Adomo Galdiko monografijos pristatyme, Putname, Conn. Nuotr. V. Mažello

Buvau italų filmoje. Taip pri-

Kultūrinė kronika

(Atkelta iš 1 psl.)

pilietinti literatūros ir muzikos vakarai ar šiaip kultūrinių vakaronių pašnekesiai, naudojant plokšteles, skaidres ir angažuojant paskirus tos ar kitos srities žinomesnius asmenis. Pavyzdžiu čia galėtų būti lietuvių prancūzų vasarvietė Kennebunkpore, Maine. Ji ištiesai vasarai jau iš anksto suplanuoja kultūrinių renginių programą. Ten visus liepos — rugpjūčio šeštadienius ir sekmadienius vis yra gero lygio

koncertas, literatūros vakaras, mokslo, meno bei literatūros pašnekesiai ir kt. O kodėl panašiai negalėtų būti bent jau Union Piere prie Chicagos arba Kanados Vasagoje? Žinoma, kad lengvai galėtų būti, bet tik reikia to kasdieninio, ne vien šventinio kultūrinio intereso. Ji tad reikia ugdyti ir jame ugdytis tiek vasarą, tiek žiemą, kad kultūrinėse lenktyne neiškrustumė iš vežėčių ir neliktume gulėti vieškelio pašalėje. k. brd.

Tel. PR 8-3228
DR. ANNA BALIUNAS
2558 West 63rd Street
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLES LIGOS
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akusėja ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurģija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. 509-0500
Pirma ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepa, skambinti 874-8012

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2501 West 63rd Street
Kampus 63-605 ir California
Val.: pirm., antr., ketv. ir penktad. 6 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso tel. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1 iki 7 popiet.
antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarim.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 4-2400
Val.: pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir Emocinės Ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. tel. — GI 8-6573
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepa, skambinti: MI 2-0001.

Tel. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 108rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso telef. PR 8-2220
DR. JANINA JAKSEVICIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antr., ketv. ir penktad. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. V. JUCAS
480-4441 — LO 1-3605
Jei neatsiliepa 361-1070
ODOS LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
2403 W. NORTH AVENUE
5214 N. Western Avenue
Valandos pagal susitarimą

Visi telefonai 652-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarim.

DR. TERESĖ KAZLAUSKAS
VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
8755 W. 143 Street
Orland Park, Ill. 60462
Tel. 349-0857
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso ir buto OLYMPIE 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienius
šeštadienius 12 ir 4 val. popiet

Tel. Reliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvia gydytojas)
3925 West 50th Street
Val.: pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštad. 12-2 val. p. p. trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KIDKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. 239-2919.

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave., kampas)
Val.: pirmad., antrad., ketv. ir penkt. Nuo 8 iki 7 val. p. p.
Tik susitarim.

Tel. — 282-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 N. WABASH AVE.
4200 N. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
(Kalba lietuviškai)
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"

Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.
DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet ir ketv. nuo 5-7 vakare

Ofiso tel. 776-2580; rez. 448-5545
DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RE 5-4410
Rezid. GR 6-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 1 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. v. antr. ir penkt. nuo 1-8 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisai ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. P'rospect 8-1233.

Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 8 iki 9 v. v. šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 9-5 ir 6-7 — Iš anksto susitarim.

Tel. Ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

Ofiso tel. 586-3166; namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOPA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 S. Narragansett Avenue
Val.: pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8, penktad. 2-5, šeštad. pagal susitarimą.

Poezija iš pavergtos

Lietuvos

VIENO ALYVŲ KRŪMO ISTORIJA

Prisiglaudęs prie seno Smūtkelio
Augo krūmas alyvų prie kelio.
Pasodino kadaise jį tėtis,
Kad praeivis galėtų gėrėtis,
Kai pavasarį žiedus jis lervana,
Kaip išleidžia vis metūgi jauną.

Daug keleivių pro jį nukeliavo;
Jis, rasa nusiprausęs, žaliavo
Ir žiedais kas pavasarį kaisės,
O bitutėms tai būdavo vaisės! —
Teikė vasarą gairių pavėsi,
Jei pavargęs po juo atsisėsi...

Suko paukščiai ramiai čia lizdėli —
Niekas nedraskė jų slapto namelio.
Net, išskridus paukšteliams, vis laikė
Tuščios šakos lizdėli palaikę...
Žiemomis stagneri apšerkšnįje
Rodė grožio trapaus karalių.

Ir Smūtkelis, į žemę įaugęs,
Viską matė — lūždėjo ir ašiaugęs
Vainikuotas, kai būdavo šventės,
Ir audras su visais kartu kentęs,
Išsūlges į glėbį atvertą
Jis sugrįžtančius glaudė ne kartą...

O širdie, tu meni, kaip gailėjai,
Kai nulaužė pavasario vėjai
Tą smūtkelį kaip tik per Vėlykas...
Tik alyvų krūmokošnis palikęs
Nesilovė žaliavęs prie kelio,
Apkabinęs papėdė Smūtkelio...

„Va, prie šito krūmelio sustolėt!“
Dažnai duodavo ženklą tik tokių,
Kai keleivis prašydavo kartais
Jį paleisti ties tėviškės vartais.
Ak! Vairuotojo šitoks gerumas;
Ak, tas mielas galulaukės krūmas!

Karo audros praužė mūtilo.
Gijo žaidos ir randai išdilo...
Žiemkentėliai prie kelio žaliuoja,
Žiaurūs tankai per juos nevažiuoja,
Tiktai traktorai užia ir skuba
Plėšti žemei pasenusį rūbą.

Pakelėj nuošaliai iškeruojęs,
Nei audrų, nei karų nebijojęs,
Vieną vakarą krūptelė krūmas:
Kam to traktoriaus šitoks žiaurumas?...
Nesūpuos mano šakos žiedelio —
Nebepuošiu daugiau aš šio kelio...

Šalia kelio — duobė pajudavus...
Išlydės ir sutiks parvažiuvus.
Nepalaidokim čia savo viltį;
Juk dar atžalos gali pakilti!

Be Tavęs — tuštuma, nebūtis —
Griek — ir vėl mums padangė nušvis!
Kristau! Kristau!! Sugrįžk į palaukę!
Žmonės šaukiasi, ilgisi, laukia!

SV. VERONIKA

Kokia nepaprasta malonė!
Jos neverta visai buvau...
Atgyja sieloje kelionė,
Kurios metu aš ją gavau.

Su kryžium Jėzus vos paėjo:
Kalva nelygi ir stati.
Mimia itūžusi lydėjo
Ir niekindama spiaudė Jį.

Per veidą Jo vingiavo Krauju
Ir prakaito lašai tiršti...
Po suklypimo vėl iš naujo
Štai skruostai, purvo suteršti...

Širdy nešiosi vieną mintį:
Prie Jėzaus prasiveržt arčiau.
Žūt būt ryžausi pamėginti,
O apie klūtis nesvarsčiau.

Pastojų kelią man kareiviai,
Sulaikė priešiška mimia.
Bet ji nenujautė, kaip gairiai
Malonė stiprino mane.

Matau, štai Jis po kryžium krinta —
Sūlpa — padėt Jam negaliu...
Bet nors Jo širdį iškankintą
Paguosiu meilės lašeliu.

Akimirkai mimia atlyžo —
Apsitūbinė moters drąsos.
Tvirčiau apglėbia Kristus kryžiu,
Klumpu prieš Jį iš pagarbos.

Jo smilkiniai krauju aptekę,
Patyčių pėdsakai Veide...
Tik akys, nuostabiosios akys
Taip spindė paniekos skurdė.

Išskleidus padaviau Jam skarą:
Te Veido grožis vėl sušvis!
Kenčiau smūgius, bet sieloj gera,
Nes taip dėkingai žvelgė Jis.

Prispaudęs skepetą prie veido,
Ją vėl grąžino man skubiai.
Mimia nei žodžio tart neleido,
Tolm mustumdama grubiai.

Skarą Jo atvaizdas paliko:
Kančia ir meilė nemari.
Tai atpildas. Nes Jam patiko
Drąsa ir užmojai geri.

Ką aš jaučiau po šios malonės,
Išvaizduoti jums sunku!...
Norėjau šaukt: Gerieji žmonės,
O! Nebijokite aukų!

Adomas Galdikas

Po Lietuvos dangum (Nuotr. V. Maželio)

Kai Kristus kenčiantis vėl žengia,
Paniekintas aklos mimios,
Jis atpildą gražiausią rengia
Už pastangas širdies kilnios.
Neleiskite apsnūsti dvasiai!
Kančia — malonė iš dangaus!
Kas Kristui meilę rodys drąsiai,
Jo bruozai sieloj atsispaus!

TEVYNE IR VAIDILUTES

Vaidilutės:

Ko liūdi, Tėvyne mano?
Ko Tau rieda ašarėlės?
Ar ne žalios Tavo rūtos?
Ar ne kvapios Tavo gėlės?

Ar saulutė Tau aptemo?
Ar nešvyti gintarėlis?
Ko, brangi Tėvyne mūsų,
Tau veide kančių šešėlis?

Tėvynė:

Daug didžių kančių patyriau,
Skauda širdį man, dukrelės.
Jau ne šiandien ir ne vakar
Erškėčiuotas mano kelias.

Kai valdovai svetimieji
Mums užgynę buvo raštą,
Daug didvyrių galvas guldė
Už gimtinių savo kraštą.

Daugel ašarų išliejo
Seserėlė ir motulė,
Kai ne vienas jaunas brolis
Sibiro sniegynuos gulė.

Aš didžiųjųsi didvyriais,
Branginu kančias patirtas,
Bet koks skausmas! Kokia gėda,
Kai parve suklympta girtas

Jau ne vienas mano vaikas,
O ne kartą net ir dukros...

Kokia didelė nelaimė —

Pražuvimo kapas tikras!

Mano dukros jau nemėgsta
Rūtų dražėlius ravėti
Ir dorybėmis pripildyt
Jų jaunatvės erdvį klėtį.

Ištuštėjo kraičio skrynios —
Nėr ten juostų šimtagių,
Nėr švelnaus kantrumo drobės,
Kvepiančios žiedais lelijų.

Nėr darbštumo aštuonyčių —
Vien tuštybės ten aruodas,
Ir savimeile atautas
Audeklas šiurkštus kaip gruodas...

Židiniai šeimos naujieji,
Yra ten daug kam vietos,
Greit atšyla, užgesinė
Sūlimos ugnelė jaučių.

Ten grubi ranka palaužia
Net naujos gyvybės daigą,
Kad tik jis nesutrūkdytų
Savanaužio džiaugsmo eigą...

Vaidilutės:

Ką daryti, kaip gyventi?
Kaip tas piktžoles ravėti?
Kaip dorybių prigabenti
Į jaunystės tuščią klėtį?

Tėvynė:

Būkit naujos vaidilutės!
Jūs auka išgelbėt gali
Vedamą mirtin, bejėgę,
Pražūčiai pasikirtą šalį!

Vaidilutės:

Rožės neužaugs be vargo,
Rūtos neišdigs nesėtos.

Nesunku dirbt ir kentėti
Dėl tėvynės numylėtos!

Nors mes silpnos, bet per auką
Daug kam galime padėti!
Stenkimės tik tuo uoliausiai
Šventą ugnį prižiūrėti.

Ji brangesnė už gyvybę —
Kryžiaus medis ją isklė! —
Nepražūsim, jei širdyse
Neužges ta kibirkštėlė!

Ar prie aukuro budėsi
Siaurame šeimos rately,
Ar pati, auka pavirtus,
Gelbėt ryšies visą šalį

Atsimink, Tėvyne laukia,
Tavyje sudėjo viltį!
Jai padėsi pasikelti,
Jei pati mėginsi kilti.

Būsim naujos vaidilutės —
Mūs auka išgelbėt gali
Vedamą mirtin mums brangią
Pražūtin pasikirtą šalį!

Vėl tada augs tėviškėlėj
Kvapios rūtos ir lelijos,
Šaukimės tiktai pagalbos
Nekaltos širdies Marijos!

ISTREMOJO KRISTAUŠ SKUNDAS

Aš — tremtinys didžiausias,
Nekentiamas esu,
Nors trokštu vien tik gero,
Gyvenimą nešu.

Nors laisvės ir lygybės
Kramyniau aš kelius,
Bet šiandien mano žodis
Daug kur nelegalus.

Kai vyksta asamblėjos
Ir sutartys tautų,
Yra ten daug kam vietos,
Tik aš jos nerandu...

Mokykloj apie Dievą
Vaikai negirdi jau,
Ir trypia mano širdį,
Nors taip juos pamilau.

Ligoninėj į kryžių
Žvelgt mirštanti nevalla —
Net to pavydį vargšams
Juoda pikta galia.

Išvytas iš mokyklų,
Šventovių ir širdžių,
Erškėčiais vainikuotas,
Apspjaudomas kenčiu.

Ir klaidžioju atstumtas —
Pabėdžiu, pašaučiu
Ir kantriai, tyliai laukiu,
Gal atsiras tokių,

Kurie atvers man sielą,
Į vidų pasikvies
Ir bent lašelį meilės
Žaizdų ugnin šlies...

Adomo Galdiko lietuviškos monografijos pristatymas

Š. m. birželio 22 d., sekmadienį, visi keliai vedė į Nek. Pr. Marijos seserų sodybą, Putnam, Conn., į mūsų didžiojo lietuvių, dailininko ADOMO GALDIKO lietuviškos monografijos pristatymo iškilme. Lygiai 12 val. apie 60 kvietusių sėdosi už stalų sodybos valgomajame. Ponia Magdalena Galdikienė visus savo svečius pavaišino pietumis. Pasiistiprinę, visi patraukė į ADOMO GALDIKO paveikslų muziejų, čia pat sodyboje. Nors ir didžiulė ši patalpa, tačiau nepakanka sienų visiems dailininko darbams. Numatoma kiekvienais metais paveikslus keisti vis kitais, nematytais, kad žmonės turėtų progos labiau susipažinti su dailininko kūryba. O Putnamo lietuvių seselių sodyba jau taip gerai tinka prisiminti ADOMĄ GALDIKĄ. Čia apsigyvenus dailininko našlė, čia sukrauti jo paveikslai, čia ir pat

dailininkas tebėra gyvas savo kūryboje.
Sesuo Margarita, šiltai pasveikinusi susirinkusius, paskelbė ADOMO GALDIKO LIETUVIŠKOS MONOGRAFIJOS pristatymą. Pakvietė kalbėtojus dr. Juozą Girnių — monografijos redaktorių ir dail. Telesforą Vailių — buv. dailininko studentą. Kalbėtojai išryškino monografijos reikšmę, dail. ADOMO GALDIKO kūrybinę jėgą. Pabaigai kalbėjo pati dailininko našlė Magdalena Galdikienė. Jos žodžiai:
„... Kalbant apie monografijos išleidimo vargus, tenka pastebėti, kad angliškąjį užtruko apie trejus metus, o lietuviška nė pilnų metų. Susidariau nuomone, kad su lietuvišiais daug maloniau dirbti: jie laikosi žodžio, nuoširdžiau atlieka darbą ir ne mažiau už leidėją rūpinasi, kad knyga būtų gera. Tai gali patvirtinti

Dail. Adomo Galdiko lietuviškos monografijos pristatyme, Putnam, Conn. (birželio 22 d.) kalba Magdalena Galdikienė. Publikos tarpe prekyje matome Lietuvių rašytojų draugijos pirmininką poetą Leonardą Andriekų ir dailininkus Telesforą Vailių, Viktorą Vizgirdą.

ir tas faktas, kad p. Kapočius, ėmęs atsakomybę už atspaudinimą, sakė, jog net sugrįžęs į savo seną ydą — pradėjo vėl rūkyti, nes darbas užtruko truputį ilgiau, negu buvo numatęs. Žinoma, gaila, kad taip įvyko: čia pirmon eilėn kalta esu aš su savo kasdieniniu pasirošimu ke-

liauti į dausas, dr. Girniaus tikslėjame, reikalavęs ne tik datų, bet ir puslapių nurodymų tekstams paremti, ir dail. Vizgirdos didelis jautrumas tamsesniai ir šviesesniai šešėliui paveikslų reprodukcijose.
Bet viskas yra gerai, kas gerai

baigiasi. Šiandieną mes jau kritikujame, kaip laikraščiai skelbia „liuksusinę lietuvišką knygą“. Šios monografijos per mėnesį beliko ne pilni 400. Bijausi, kad per greit ji bus retenybė. Bet tenebusimena tie, kurie nesuskubo įsigyti, nes man parašė rašytojas Paulius Jurkus, kad jis pla-

nuoja parašyti apie ADOMĄ GALDIKĄ — pasakojimą — sągą. Tai bus, manau, nemažiau įdomus pasiskaitymas, kaip Kennebunkporto vasaronių aparašymas; o kas norės pafilosofuoti, tai galės paskaityti dail. Aleksandro Kašubienės studiją apie ADOMO GALDIKO meno kelią.
Darbas baigtas, ir aš nuoširdžiausiai dėkoju visiems padėjusiems jį atlikti. Putnamo seselėms, paruošusioms šią šventę, seselei vadovei Margaritai už šios dienos programos įvadą, Seselei Teresei, kuri praves šios programos vaizdinę dalį, dr. J. Girniui už svarų žodį, dailininkui T. Vailiui, atvykusiam net iš tolimos žemės su paskaita, jums visiems čia susirinkusiems iš įvairių Amerikos vietovių ir lietuviškai visuomeni už GALDIKO meno šiltą įvertinimą. Visiems, visiems didelės ačiū!

ko darbus skaidrėse. Jų tiek daug! Daugiausia abstraktai. Nuostabūs abstraktai! Tai daugiausia kūriniai, atsiradę Amerikoje. ADOMAS GALDIKAS spalvų variacijomis meistriškai išduoda gamtos paslaptis. Gėlių žydėjime, gamtos žalumoje, debesų plaukime jis atranda spalvas, kurių eilinis žmogus nepastebi. Šias spalvas jis palieja drobėje naujomis išraiškomis. Pameniu, dailininkas nemėgo, kai kas jo abstraktuose mėgina įžiūrėti pilis, kalnus ar kitokius pavidalus. Anot jo, „abstraktas neturi realių formų, jis tik gali patikti, ar ne“.
Filmams pasibaigus, visi sugrįžo į ADOMO GALDIKO muziejų. Svečiai pakėlė vyno taures sugiedodami „Ilgiausių Metų“ Ponia Galdikienė. Buvo puikių saldumynų, kavutė, užkandėliai.
Kiekvieno dalyvio atminime šis istorinis pobūvis paliks nepamirštamą įspūdį. Nebuvo tokių, kurie neišreikštų p. M. Galdikienėi pagarbos ir padėkos už monografiją — amžiną ADOMUI GALDIKUI paminklą, kuris atsirado jos iniciatyvos dėka. Monografija kartų kartoms kalbės, kas buvo ADOMAS GALDIKAS ir kaip jis kūrė.
I. Banaitienė

Kultūrinė kronika

ALOYZO BARONO ROMANA VEL ISSIVERTĖ LATVIAI

Janis Zarins, latvis rašytojas, išvertė latvių kalbon Aloyzo Barono romaną "Mėnesiena", kuri leis ta pati Gramatu Draugs leidykla, kuri pernai išleido ta pat J. Zarins versta A. Barono romaną "Abraomas ir sūnus", pavadinta "Paaužu Mezglos (Jaunųjų painiavos)". Leidykla šiuo metu leidžia latvių kalbon išverstą Solženicino "Archipelago salyną".

LITUANISTAS JURGIS LEBEDYS

Suėjo 5 m. kai netekome lietuvių literatūros, tautosakos ir kalbos tyrinėtojo prof. Jurgio Lebedžio. Jis mirė 1970 m. liepos 12 d. Vilniuje, būdamas 57 m. amžiaus. Kilęs nuo Kėdainių. Baigęs Panevėžio mok. seminariją, studijavo lituanistiką Vyt. D. universitete. Kurį laiką mokytojavo Utenoje, Skuode, Panevėžyje. Paskiestas dėstyti Vilniaus universitete, parašė disertaciją apie Mikalojų Daukšą, gavo daktaro laipsnį. Paskelbė monografiją apie Simoną Stanevičių, vienas iš Lietuvių literatūros istorijos autorių. Literatūros katedros vedėjas Vilniaus universitete. Paruošė išsamią M. Daukšos monografiją, S. Stanevičiaus raštus, S. M. Slavovičinskio giesmių leidimą.

RAŠYTOJUI F. NEVERAVIČIUI 75 M.

Rašytojas, laikraštlininkas, visuomenininkas, buvęs karininkas Fabijonas Neveravičius liepos 19 d. sulaukia 75 m. amžiaus. Gimęs 1900 m. Pužų dv., Raseinių apskr. Studijavo Vyt. D. universiteto teologijos - filosofijos fakultete. Parašė romanus "Dienos ir nak-

tys" — nagrinėjant visuomenines ir psichologines problemas, "Bląskomos liespsnos" — iš Lietuvos ir Lenkijos padalinimo laikų, "Erškėčiai" — apie 1851 m. sukilimą, "Gulbių sala" — Zygimanto Augusto ir Barbaros Radvilaitės laikotarpis. Išėjo jo novelių, apsakalių rinkiniai: "Palaimintas juokas", "Dienovydžio sutemos". Pasirūmėjo ir kaip vertėjas. Išvertė: S. Žeromskio "Nuodėmės istorija", W. S. Reymonto "Kaimiečius", to pat autoriaus "1794 m. paskutinį respublikos seimą", Wallace "Ben Hurą", L. Tolstojaus "Anną Kareniną", G. Orwelio "Gyvulių ūkį" ir kt. Parašė daug straipsnių žurnaluose ir laikraščiuose. Išėjimoje veikiausiai pasireiškė Lietuvių bendruomenėje, vienas iš Lietuvių rezistencijos santarvės steigėjų. Dabar gyvena D. Britanijoje.

Fabijonas Neveravičius

PARTIJA SUKAUSTO LIETUVOS KOMPOZITORIUS

S. m. birželio mėn. 3-6 d. Vilniuje buvo suauktas Lietuvos kompozitorių sąjungos VII suvažiavimas. Kaip tenyktė spauda

Galdiko monografijos pristatyme, Putnam, Conn., kalba vienuolyno viršininkė sesuo Margarita. Nuotr. V. Mazelio

rašo — "...jame buvo aptarta daugelis aktualių kūrybinių, organizacinių, muzikos propagavimo klausimų". Tik vargu ar ką tie kūrybiniai aptarimai reškia ir aplamai ar jų ir bereikėjo, kai pačiam suvažiavimui komunistų partijos centro komitetas aiškiai ir nedviprasmiškai pasakė, kaip ir apie ką kompozitoriai ir kiti muzikologai turi rašyti:

"Kiekvieno meno kūrėjo pareiga — ir toliau savo kūrybą ir veiklą sieti su darbo žmonių interesais, gilintis į gyvenimą, pažinti darbininkų, kolūkiečių, inteligentijos, karių, moksleivių ir studentų dvasinį pasaulį.

Atsakingas uždavinys kompozitoriams — rašyti kūrinius vai-

kams, jaunimui ir dirbantiems, įtaigiai propaguojančius tarybinio patriotizmo, proletarinio internacionalizmo idėjas ir šlovinančias tarybinių žmonių didvyrišką darbą, kuriant komunistinę visuomenę.

Muzikos kritikų pareiga giliau analizuoti šiuolaikinius muzikos kūrybos proceso dėsningumus ir tendencijas, visokeriopa stiprinti lenininius partiškumo ir liaudiesmumo principus, siekti aukšto idėjinio meninio tarybinės muzikos lygio, nuosekliai kovoti prieš buržuazinę ideologiją.

Lietuvos Komunistų partijos Centro Komitetas yra įsitikinęs, kad Tarybų Lietuvos kompozitoriai, vadovaudamiesi socialistinio

realizmo principais, ir toliau kurs muzikos kūrinius, išreiškiančius

tarybinės liaudies gyvenimo grožį ir prasmę, skatinančius darbo žmonių kūrybinį aktyvumą, ugndančius jų komunistinę sąmonę".

MIRĖ ARCHITEKTAS DOXIADIS

Atėnuose mirė graikų architektas Constantinas Doxiadis, sulaukęs tik 62 m. Jo darbai siekė net 40 kraštų. Tai buvo tarptautinio masto planuotojas ir humanistas. Gausiau atsiliepiamų susilaukė jo knyga: "Didieji miesto nusikaltimai, leistieji įstatymais". Šiame veikalė jis puolė nejudamų nuosavybių spekuliantus, o aukštų dangoraižių statybą skelbė esant kriminalu. Jis rašė: "Mes neturime leisti, kad dangoraižiai palaidotų mūsų paminklus". Grupė Ohio bendrovių buvo užgąžavusi jį išstudijuoti Didžiųjų ežerų srities augimą. Arch. Doxiadis su savo talkininkais priėjo išvados, kad šioje srityje turės išaugti milžiniško didumo miestai, besitęsiantys nuo Wisconsin iki New Yorko, kertantis Illinoisą, Indiana, Michiganą, Ohio ir Pennsylvania. Tik jis pabrėžė,

kad to "megapolio" augimas turi būti kontroliuojamas, neleidžiant šakotis į tas sritis, kur su naikintų gamtos grožį.

FILMO HONORARAS

Robert Shaw už savo vaidmenį "Jaws" filme gaus daugiau kaip milijoną dolerių. Jis yra devynių vaikų tėvas. Filmą susuko Universal bendrovė.

WAGNER and SONS

TYPEWRITERS, ADDING MACHINES AND CHECKWRITERS
NAUJOS — NAUDOTOS
Nuomoja, Parduoda, Taiso
Virš 50 metų patikimas jums patarnavimas
5610 S. Pulaski Rd., Chicago
Phone — 581-4111

GERA NAUJENAI!

Zemiausias persiuntimo išlaidos!
Jokia kita firma neturi žemiausios persiuntimo kainos už Inter-Trade Express Corp.
Dabar jūsų giminės gaus didesnę vertę, kaip niekada anksčiau.

UŽSISAKYKITE DABAR TIK PER INTERTRADE EXPRESS CORP.
GERIAUSIA DOVANA SIŪSTI

Į LIETUVĄ SPECIALUS RUBLIŲ PAŽYMEJIMAI

INTERTRADE EXPRESS CORP. pirmąsias pasakė apie tai, o jūsų giminės pritarė.
Su specialiu rublių pažymėjimais jūsų giminės gali gauti viską, ką tik nori, už dalelę reguliarios kainos. Tai tas pat, kas jėiti į krautuvę su 100 dol. ir už juos gauti 200 dol. ar 300 dol. vertės prekių, o gal net daugiau.

INTERTRADE EXPRESS CORP. mielai jums nemokamai prisijus įrodymą. Specialių rublių pažymėjimus galima paversti į reguliarius rublius aukščiausiu kursu.

SU PILNA GARANTIJA
GREICIAUSIAS PATARNAVIMAS
Pažymėjimai pristatomi maž daug per tris savaites. Vieno spec. rublio kursas yra \$2.70
TAS KURSAS APIMA VISKĄ NERA JOKIŲ KITŲ MOKĖJIMŲ.

REIKALAUKIT MOSŲ NEMOKAMO ILUSTRUOTO KATALOGO

Užsakykite dabar. Užsakykite tik per INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd Street
Penktas aukštas
New York, N.Y. 10010
Tel.: 982-1590

LABAI SVARBU AUTOMOBILIAI
Pilnai garantuotas greičiausias pristatymas

Pasirinkite iš šių naujų modelių

ZHIGULI VAZ 2101	US \$3785.00
NAUJAUSIAS PAGERINTAS EXPORT MODEL ZHIGULI VAZ 2103	US \$4335.50
ZHIGULI VAZ 2102 STATION WAGON	US \$4163.75
EXPORT MODEL MOSKVITCH 412 IE	US \$3835.00
MOSKVITCH 408 IE	US \$3526.75
MOSKVITCH 426 IE STATION WAGON	US \$4002.00
MOSKVITCH 427 IE STATION WAGON	US \$4293.75
NAUJAS PAGERINTAS ZAPOROZHETS ZAZ 968 AE	US \$2751.00

REIKALAUKIT SPECIALIŲ BIULETENIŲ SU AUTOMOBILIŲ PAVEIKSLAIS, APARTAMENTAIS, NAUDOTAIS RUBAIS SVECIAMS IS USSR.
REIKALAUKITE MOSŲ SPECIALIAUS BIULETENIO. MES TURIM 26 METŲ PATYRIMĄ SIAME BIZNYJE IR TAIP PAT TURIM TOKSTANCIUS PATENKINTŲ KLIENTŲ.

Filmų įvairumai

STASE SEMENIENE

Finansininkas, kuris beveik apvertė Prancūzijos ekonomiką

Tarp visos ellės pasipylusių minkaverčių filmų vasaros sezonui, prasikiša vienas, amerikiečių kritiku keturiom žvaigždutėm išdabintas, kaip tikras žemčiūgas pigiaverčių šukių krūvoje. Tai spalvotas "STAVISKY".

Režisieriaus Alain Resnais "Stavisky" yra elegantiškas, blizgus, prabangiškai pastatytas vieno laikotarpio filmas, netgi pralenkiantis to paties režisieriaus nepamirštamus "Hiroshima, Mon Amour" ir "La Guerre Est Finie".

Resnais įspraudžia šį filmą į tokį laikotarpį, kai siūbuojanti ekonomija visame pasauly stovėjo lyg ant vulkano. O tuo labiau režisieriaus pasirinkta Prancūzija 1930 metų pačioje pradžioje ūkine gerove nesidžiaugė. Ji laikėsi valdomosios klasės nuolat klįjūjamu melu, akplėiškiškais klaidinimais ir suktumu.

Vienas pačių didžiausių finansininkų, suktom priemonėm darantį įtaką biržai, yra Alexandre Stavisky. Jis yra Rusijos žydo, dantisto, emigranto, siūnas. Stavisky yra taip kerėjančiai įtikinantis, kad beveik jis pats tiki savo nepaprastumu ir tuo pačiu save apgauna.

Stavisky yra pilnas didžių prieštaravimų vyras. Jis trokšta iš vienos pusės, kad aukštoji prancūzų visuomenė priimtų jį į savo tarpą, iš kitos pusės jis niekina naujai įgytus draugus didžiūnus. Jis net savo vardą pakeičia į aristokratiškesnį Serge. Jis gerai supranta savo apgaulės, o tačiau kartais, atrodo, pats įsitikinęs jų gerumu. Stavisky kovoja su didžiausiu įsitikinimu prieš infliaciją ir bedarbę, o tuo tarpu vos nepaverčia prancūzų ekonomijos vežimu.

Resnais parinktas Staviskio rolei Jean - Paul Belmondo yra beveik geriausias. Jo asmeny yra kažko, kas net ir ekrane tiesiog kvepia suktumu. Belmondo graži elegantiška išvaizda taip pat labai dera jo vaiduojamam tautos sūniui.

Puiki staigmena yra žiūrovui stobėti pažįstama Charles Boyer.

dabar 75 m. barono Raoul rolėje. Prasikišas savo ramia elegancija, jis yra Staviskio rėmėjas ir draugas ligi pačių tamsiųjų valandų. Baronas šviečia visu tuo, ko Stavisky siekia lyg žvaigždės savo ranka. Paveiktas ir įtikintas Staviskio, atėjusio iš nežinios, kad vestų turtinguosius ir galinguosius, pagaliau pabaigoje seką jį į griuvėsius. Net kai visa Stavisky pastatyta kortų piliis subyra, baronas nepameta vilties, nes jis nenori netekti iliuzijų.

Tarp tų dviejų charakterių pinasi gražnelė Anny Deperey — Staviskio žmona Arlette.

Kažkodėl Resnais be jokio sąryšio mini kitą istorinę figūrą — Lev Trockij. Turinį jiedu niekad nesuvedami, bet karts nuo karto parodo Trockij išėjimoje — Prancūzijoje.

Filme pabrėžtos dvi gyvenimo neišvengiamybės — tiesa ir mirtis. Abiejų Stavisky tiesiog liguistai stengiasi išvengti, mokėdamas aukščiausią kainą. Netgi jo pralaimėjimas stambus ir triukšmingas — gatvėse riaušės, neramumai ir sąmyšs, beveik anarchija.

Filmas susuktas visai šeimai stebėti.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

Kaina nuo \$739.00

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPESE

rugpjūčio 20	rugsėjo 19
rugsėjo 3	lapkričio 21
	gruodžio 19

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų su papildomu mokėčiu: pav., vykstantiems iš Chicago \$119.00
Clevelando \$2.00
Detroito \$1.00
daugiau

Patartina registruotis iš anksto — vietų skaičius ribotas.

Dėl smulkesnių žinių kreipkitės į

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P.O. Box 116
So. Boston, Mass. 02127
Tel. (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENE
Air fares subject to Government approval.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

VALANDOS: ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta
ANTRAD. ir PENKTAD. — 9 v. ryto iki 5 v. vak
PIRMAD. ir KETVIRTAD. — 9 v. r. iki 8 v. v.

7 1/2 %	6 1/2 %	5 1/4 %
Mokamas už 6 m. sertifikatus.	Mokamas už 1 m. sertifikatus.	Mokamas už investavimo sąskaitas
Minimum \$1.000	Minimum \$1.000	

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMCIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami kas 3 mėnesiai.

SUSITIKIMAS SU BARITONU KAZIU JAKUČIU

Naujoj plokštelėj galima pasiklausyti "Kazio Jakučio — mūsų jaunosios kartos dainininkų atstovą... žavų aktorių", atiduodantis "duoklę operinio dainininko menui" (J. Gliuda).

Jo plokštelėje išgirsite 9 lietuviškas dainas ir 5 arijas. Dainų ir arijų žodžiai surašyti atskirai.

Pasidžiaugkite šio gryo aktorius dainavimu, įsigydami šią naująją plokštelę dienraščio „Draugo“ administracijoje, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Kaina \$6.00

Pridėkite 50 centų persiuntimui, o Illinois gyventojai mokėčius.

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir taisyimas
2646 W. 69th Street Tel. RE 7-1941

TINKAMIAUSIOS DOVANOS VASAROS IR RUDENS SEZONUI

Gėlėta nepermatomo nailono medžiaga suknėlėms, 1 jardas \$ 5.00 (Suknelėi reiklia 2 1/2 jardo).

Crimplene medžiaga: lygi, su ornamentais arba gėlėta. Tinka moteriškiems paltams, eilutėms, suknėlėms. 1 jardas \$ 6.50

Labai gera vilnonė angliška vyriškai eilutei medžiaga. \$45.00

Nailoninės arba šilkinės skarelės. Viena kainuoja. \$ 2.50

Geriausios rūšies nailoninės moteriškos kojinės. 1 pora. \$ 2.50

Komplektas moteriškų nailoninių apatinių rūbų. \$10.00

Vyriški išeininiai nailono marškiniai. \$10.00

Kojinės — keičiamos. (Tights). 1 pora. \$ 3.50

Crimplene medžiaga su blizgučiais, 1 jardas. \$ 7.50

Dirbtinė minko rudas kailis, 1 jardas. \$17.50

Šitos kainos yra su įskaičiuotu Sovietiniu muitu, reiklia dadedi tik persiuntimo išlaidas. \$17.00

SPECIALUS SIUNTINYS. (1 — 1975).

8 jardai crimplene medžiagos, 5 jardai nepermatomo nailono medžiagos, 1 biluskutė, 1 vyr. išeininiai marškiniai, 2 nailoninės skarelės, 3 p. nailoninių moteriškų arba vyriškų kojinių, viskas su muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis kainuoja. \$125.00

Primame užsakymus: auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų ir kt. Persiunčiame pinigus dėl tokių prekių, kurias iš ūa negalima pasiūsti.

Taip pat siūlome pasiūsti arba įsigyti savo naudojimui "Olimpia" rasomąsias mašinėles su lietuvišku šriftu.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą arba kitas šalis.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England
TEL. 01-739 8734 arba 01-460 2592

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas. Reikalaukite mūsų kainoraščio, nurodykite savo pagaldavimus.

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5938

VARDAN LIETUVOS MEILĖS

Dvi Kanados lietuvaitės "pabėgo" į Chicago

Dvi Kanados lietuvaitės "pabėgo" iš namų, ir tai ne dėl išdykumo, o atvažiavo į Chicago, kad galėtų sustiprinti lietuvių kalbos ir literatūros žinojimą. Abidvi iš Hamiltono, prel. J. Tadarauko parapletės: Dalia Pajarskaitė, 17 m. ir Dana Lukavičiūtė, 18 m. Dana jau baigė katedros mergaičių aukšt. mokyklą ir nuo rudens studijuos MacMaster universitete, o Dalia to paties Katedros mokyklą rudenį eis 12 tų metų kursą. Abidvi ateitininkės, o taip pat mergaičių Aido choro narės.

Jos jau iš ankščiau ėjo neakivaizdinio Pedagoginio liuanistikos instituto bendrinį kursą.

— Kodėl nusprendėte atvažiuoti į Chicago? — paklausiau jas buvęs Ignas Serapinas, neakivaizdinio kurso direktoriaus, kurio šeimoje jos prisiglaudusios.

— Norėjome sėkmingiau kursą išėti. Namuose daug visokių užsiėmimų, pertraukų, o čia galėsime daugiau susikoncentruoti.

— Ir tam nepagalėjote vasaros atostogų?

— O nei Mes išvykome, vos pasibaigus mūsų mokyklos mokslo metams. Tai atostogų dar nei nebuvo. Tik mokslo tęsinys, čia atvažiavus.

— Kokius dalykus čia studijuojate?

— Lietuvių kalbą ir literatūrą bei lietuvių tautos istoriją.

— Iš kur pas jus toks entuziazmas liuanistinėm studijom?

— Mums liuanistinėje mokykloje paaškinio apie Pedagoginį liuanistikos institutą. Susidomėjome pačios. Nei tėvai, nei niekas kitas mūsų nevarė ir ypatingai neskatino. Kaip lietuvaitės, jaučiamės, kad mūsų tautos kultūroje reikia daugiau nusivokti. Jau mes pradėjome dėstyti Vysk. Valančiaus šeštadieninėje mokykloje. Reikia mums daugiau žinių, tą darbą atliekant, o kur jų kitur daug kur gausi, tai ir atvykome užbaigti kursą.

— Kaip dabar čia gyvenamąsias dienas sutvarkote?

— Turime dvi sesijas: studijuojame iš ryto iki pietų, padarom valandą pertraukos, ir tęsiame darbą kokią trejetą valandų popiet.

— Kiek ilgai Chicagoje išbūsite?

— Gal apie porą savaitių, gana įtemptai dirbant. Tik vakarais atsikvėpiame. Turime daug giminių Chicagoje, svečiuojamės pas juos, o vakare grįžtame pas p. Serapiną nakvynėn.

— Taip dirbdamos, neturėsite daug progos pasiblaškyti po Chicago idomybes?

— Mes jau esame buvusios Chicagoje daug kartų ir dar atvažiuosime.

— Jūs gimusios ir augusios Kanadoje, o gerai kalbate lietuviškai ir domitės liuanistinėmis studijomis. Kur čia paslaptis?

— Tai daugiausia tėvų nuopelnas. Kai mes buvome mažos, namuose kalbėjome tik lietuviškai, ir dabar su tėvais kalbame tik lietuviškai. Angliškai išmokome tik mokyklose.

— Ar nebuvo sunku be angli kalbos nueiti į mokyklą?

— Mažam lengva kalbą išmokyti. Mūsų pradžios mokyklose buvo daug italų, jugoslavų, lenkų. Visiems buvo vienodas sunkumas ir visi išmokome.

— Jūs priklausote ateitininkams. Kokie čia išpūdziai?

— Čia vėl tėvų nuopelnas. Kai buvome mažytės, tėvai vedė į susirinkimus. Visi mūsų draugai ateitininkai, pasilikome prie tų draugų. Kiekvienas turime malonumo priklausyt rimtai organizacijai.

— Su Aido choru gerokai pavaižinėjote...

— Buvome Anglijoje, Vokietijoje ir Italijoje. Kelionės buvo ypač malonios. Sutikti lietuviai klausė: "Ar jūs tik dainuojat lietuviškai ar ir kalbat". Nemažai stebėjosi, kad mes, gimusios Kanadoje, laisvai galime lietuviškai kalbėti.

— Ar turėsite progos Chicagoje su jaunimu susitikti?

— Tik su giminėm ir artimais pažįstamais, šiaip — daugelis mūsų pažįstamų išvažiavę į stovyklas.

Pedagoginio lit. instituto neakivaizdinio skyr. dir. Ig. Serapinas džiaugiasi, kad šios kolegės darbščios, tykios, drausmingos, tvarkingos. Pačios domisi liuanistiniais dalykais.

— Iš savo pedagoginio darbo patyriau, kad pavyzdinių šeimų moksleiviai ir studentai yra patys pavyzdiniai. Jie iš šeimos atsineša lietuviškas meilės ir krikščioniškas principus. Būna tik pritaikyti gyvenime, — kalbėjo Ign. Serapinas.

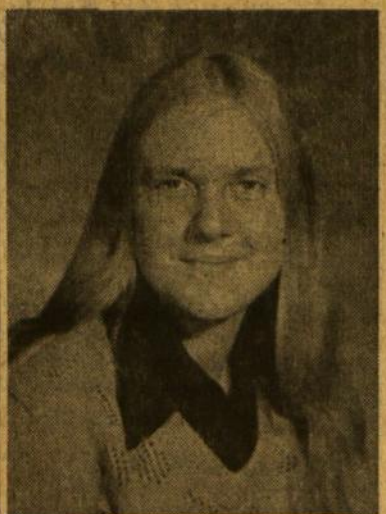
Porai savaitių pas p. Serapiną įsikūrė lyg liuanistikos studentėnų bendrabutis, kurio vedėja — šeimnininkė Teodora Serapinienė parodo motinišką globą toms mieloms kultūrinėms "pabėgėlėms" iš Kanados.

JUOZAS PRUNSKIS

DVI IŠSKIRTINŲ GABUMŲ SEPTYNIOLIKMETĖS

Virga Irlikytė

Išvilijoje kartas nuo karto iš priaugančios kartos iškyla naujos išskirtinių gabumų jaunosios jėgos. Štai, šiais metais Kalifornijoje, vos pradėjusi lankyti Loyolos - Marymount universitetą, tik per pusę metų jau spėjo nusitebinti savo gabumais ir studentų ir profesorius Virga (Virginija) Irlikytė, visų lietuvių vadinama Virgutė. Ji varžybose yra laimėjusi 2 mokslo stipendijas: alstybinę ir Loyolos universiteto. Per pusmetį ji surinko visų netų užskaitas. Studentai ją net pradėjo vadinti "Einšteino kūdikiu".

Virgutė Irlikytė

Dvi Kanados lietuvaitės studijuoja liuanistiką Chicagoje. Iš kairės į dešinę: Dana Lukavičiūtė, Pedagoginio liuanistikos instituto dėstytoja Ignas Serapinas ir Dalia Pajarskaitė. Nuotr. V. Noreikos

kiu". Ji yra pati jauniausia iš studijuojančių prekybos administraciją. Be to, ji dar studijuoja Cerritos kolegijoje krautuvų prekybos vadovavimą, ji vakarais dirba Alfa - Beta "supermarkete" kaip kasininkė. Ten ji su savo gabumais irgi spėjo pasireikšti, nes, vos pradėjusi dirbti, už poros mėnesių ji išlaikė valstybinius egzaminus ir pasidarė kvalifikuota kasininkė (pati jauniausia vi-soje Kalifornijoje). Virgutėi dienos labai trumpos: iš vienos mokslo įstaigos — į kitą, o vakarais pakniopstomis į darbą taip, kad organizaciniam lietuviškam darbui laiko ir nelieka. Ji tikisi, kad per porą metų baigianti universitetą, o tada ir vėl grįš į lietuviškąją veiklą, kurioje ji aktyviai reiškėsi anksčiau, kai buvo pradžios mokykloje ir gimnazijoje.

Tada Virgutės buvo pilna visur: tautinių šokių ansamblyje, parapijos chore ir skautiškoje veikloje.

Virgutė yra Valerijos ir Valentino Irlikių dukterė. Ji baigusi Sv. Kazimiero lietuviškąją parapijos pradžios mokyklą, be to šeštadieninę liuanistinę mokyklą ir Immaculate Heart gimnaziją. Gabumų, neišsenkamą energiją ir visuomeniškumą paveldėjo iš savo mamytės. Tikėjimės, kad ji ir tolimesniame savo gyvenime tenatruks nuo lietuviškojo kamieno ir neuėis su amerikoniška srove.

Anita Pakalniškytė

Netolimoje praetyje, birželio 22 d. Los Angeles lietuvių Sv. Kazimiero parapijos Lietuvos dienos koncerte pagrindine soliste buvo Anita Pakalniškytė.

Apie šią septyniolikmetę dainininkę yra būtinai reikalaus pasidalinti mintimis su skaitytojais, nes tai ypatinga ir, gal būt, netolimos ateities būsmoji garsi

Anita Pakalniškytė

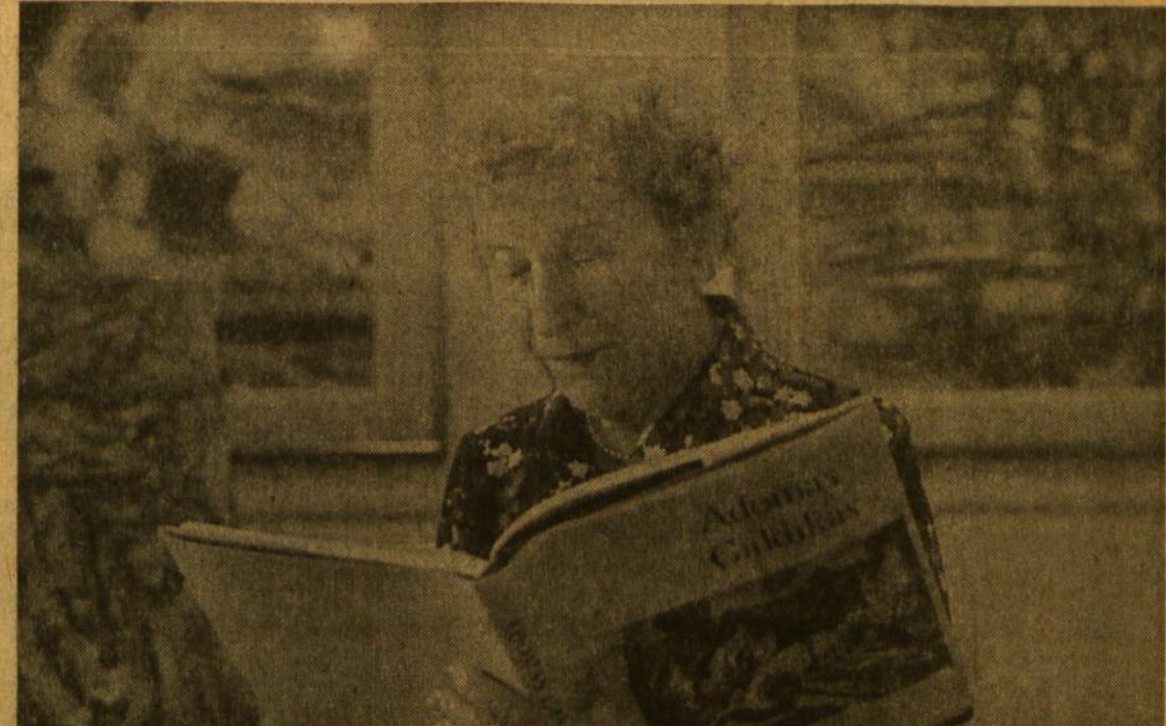
dainininkė. Lietuvių gyvenime tai unikumas, kad tokia jauna būtų taip gerai išlaviusi savo balsą. Jeigu per šiuos kelerius brendimo metus jos balsas nebus pertemptas, tai Anita bus pirmarūšė dainininkė.

Jos balsas labai plačios apimties. Gražus tembras, svelnus, šiltas, malonus ir gaivinantis. Jis lieka gražus aukštuose ir žemuose registruose. Visi perėjimai iš aukštų į žemas gaidas ir iš žemų į aukštas atliekami žavingai. Kelia rūpesčio, jog kartais balsas lyg ir bando drebėti.

Reikia tikėtis, kad bręsdama dainininkė dar daugiau įdės nuosirdumo jausmų ir širdies meilės į kiekvienos atliekamos dainos žodžius taip, kad, jai dainuojant apie paliktosios Tėvynės Nemunėlį, bus ne vieno klausytojo slaptai šluostomos ašaros, ir salėje girdės musės lėkimas, net ir tada, kai salė bus pilnutėlė.

Pasaulyje buvo tik viena žinoma dainininkė prancūzė, kuri, kai dainavo sielvartingas dainas, tai žmonės verkė, o kai dainavo linksmas — žmonės džiugavo. Daina yra širdies kalba, bet dainininkai tai užmiršta ir žiūri tik gaidų.

Su didele širdgėla reikia atvirai pasakyti, kad Anitos lietuvių kalba, nors ir gimtoji, bet labai

Magdalena Galdikienė, angliskios ir lietuviškosios Adomo Galdiko monografių leidėja. Nuotr. V. Mazėlo

priekaištinga, tarimas T, D ir K net ir dainoje girdimas ne lietuviškas, bet angliškas. Yra būtinai reikalaus visa tai ištaisyti. Mokytojas turi teisingai negali jokiu būdu pakenkti balsui, kas gi būtų su tu dainininku balsu, kurie dainuoja net 5 kalbomis ir visose dainose visų kalbų tartis be priekaištų!

Gal dėl tos baimės, kad bus neteisingai išarta, lietuviškai laiuuojant, Anitos žodžiai tariami neryškiai ir klausytojų nesuprantami, į visa tai reikėtų atkreipti dėmesį ir ryškiau tarti visus žodžius. Tačiau jos balsas žavus ir teikia daug vilčių.

Aja.

Moterys purkštuoja Australijoje

Iš Sidnejaus, Australijos, atėinančiomis žiniomis, pietų Australijos premjeras nutarė adresuoti moteris Miss ar Mrs. oficialioje korespondencijoje toms moterims, kurios griežtai pasisakė prieš Ms. adresavimą. Jis priėjo to nutarimo po moterų nusiskundimų audros prieš Ms titulą.

Ministeris Don Dunstan pasakė, kad Ms. buvo pradėta vartoti, pamėgdžijant JAV-es, iš kur tas titulas kilo, kovingosioms moterim reikalaujant nevadinti jų pagal vedybinį stovį. Premjeras pasakė, kad Ms. bus vartojama ir toliau, nebent moteris pareikš norą būti adresuojama tradiciniu stiliumi.

Dunstano nutarimas, kad Ms. bus vartojama visuose oficialiuose susirašinėjimuose, sukėlė nusiskundimų laikraščiuose ir radijo stotyse.

Kai kurios nepatenkintos moterys buvo paties premjero tarnautojos, kurios teigė, kad jos yra apšaukiamos nekenčiančios vyrų, mylinčios moteris ir fanatikėmis išvadinotos. Besiskundžiančios grasiavo sugrąžinti neatidarytus laiškus, adresuotus Ms.

KŪNO DINAMIKA

Norintiems išsaugoti sveikatą, labai verta susipažinti su leidiniu "The Joy of Physical Freedom". Tai Chicago leidyklos — Henry Regnery Co — leidinys. (183 psl., 695 dol.). Knygos autorė Gertrude Enelow Chicagoje turi vadinamą Body Dynamics mokyklą, dažnai rodo televizijoje ir kalba per radiją, rašo žurnaluose, yra paskaitininkė ir paratarė.

Pagrindinis šios knygos turinys — supažindinimas su nauja mankštos sistema. Nereikia čia nei kokių ypatingų irankių, nei ypatingos vietos. Galima kambaryje, nors ir gimtoji, bet labai

PREVENTYVINĖS MEDICINOS VEIKALAS

Ilgėjant žmonių amžiui, svarbu panaudoti visus būdus, kad neliktumei žmogus paliegiu ir našta kitiems. Čia neblogai pasitarnauja dr. D. R. Germann naujas veiklas "Too Young To Die" (šleido Farnsworth Publishing Co. New Yorke, 364 psl.). Jeigu autoriaus keliamos mintys dėl gimimų kontrolės ir nėra priimtinos, tačiau tai tik maža šio veikalo dalis, o visa knyga paskirta praktiškiems aptarimams, kokių reikia laikytis taisyklių, siekiant išsaugoti sveikatą. Autorius šiame veikalke panaudoja naują metodą, svarstydamas higienes ir apskritai preventyvinės medicinos dėsnius atskiriems žmogaus gyvenimo laikotarpiams: kaip laikytis laukiant kūdikio, kaip naujagimį globoti per pirmas 28 dienas, kaip prižiūrėti nuo vieno mėnesio iki metų amžiaus, kaip globoti vaikus nuo 1 iki 4 metų, nuo 5 iki 14, kokių dėsnių laikytis turint 15-24 metus, 25 - 34 m., 35 - 44 m., esant tarp 45 - 54 m. bei tarp 55 ir 64 m., pagaliau tarp 65 ir 74 bei tarp 75 ir 84 m.

Dr. Germann nagrinėja kiekvienam mėnėtų laikotarpių būdingus pavojus: širdies ligas, arterijų sklorzę, širdies atakas, apopleksiją, vėžį, nelaimingus atsitikimus, emfizemą ir daugelį kitų, vis taip imdamas iš praktiškos pusės ir pabrėždamas, kad vengiant rūkymo, gėrimo, laikantis kitų medicinos reikalavimų būtų galima kasmet išgelbėti daug gyvybių.

Marija Danutė Elvaitė gavo magistro laipsnį iš germanistikos Illinois universitete Chicagoje birželio 15 d. Marija yra labai kukli, nemėgstanti "reklamų" mergaitė, kartu labai susipratusi, puiki lietuaitė. Ji baigė Marijos Aukšt. mokyklą, Chicago Aukšt. lit. mokyklą ir Pedagoginį lit. institutą.

Marija yra veikli lietuviškoje dirvoje ateitininkė — šatrijletė, o taipgi "Laiškai Lietuviams" ir "Ateities" redaktorė narė.

Gabiai valdydama plunksną, ji dažnai pristato dailiuoju žodžiu naujai išleidiamas knygas: drama, poezija bei proza. Pamėgusi ir pati rašyti, už savo įdomius ir gyvai parasytus straipsnius yra gavusi net keletą premijų.

Marija taip pat mėgsta lietuvių tautinius šokius ir net yra baigusi taut. šokių mokytojų kursą. Nuo rudens žada išvažiuoti mokytojauti į Austriją. S. L.

Primena reikalą saugotis gyvulinių riebalų. Cituoja faktą apie tyrimus Suomijoje, kur gydytojai, pasinaudodami tuo, kad psichinių ligų ligoninėse pacientai pasilieka ilgesnį laiką, vienoje tokioje ligoninėje davė cholesterolį mažinančią maistą (vengiant gyvulinių riebalų), o kitoje — įprastą maistą, vėliau abiejose ligoninėse vėl sukeitė maitinimą. Po 12 metų tyrimų su 29,217 ligonių buvo nustatyta, kad laikantis reikiamos dietos (vengiant cholesterolį didinančių valgių) mirtingumas nuo širdies ligų sumažėjo perpus. Pataria mažiau naudoti druskos. Gyvulinių riebalų vartojimą pataria mažinti jau nuo pirmų kūdikio metų. Informuoja apie tyrimus, parodžiusius, kaip rūkymas gausiai padaugina susirgimus ir mirtis plaučių vėžiu. Preventyvinės medicinos atžvilgiu veiklas tikrai naudingas. J. Pr.

STUDIJA APIE ILGAMECIUS

Harvardo univ. klinikinės medicinos profesorius ir Massacusetts gen. ligoninės mediciniškos tarnybos direktorius dr. Alexander Leaf atliko plačius tyrinėjimus ilgiausio amžiaus susilaukusių žmonių Kaukaze, Vakarų Pakistane, Ekvadore ir surinktus duomenis bei savo tyrimų išvadas paskelbė knygoje "Youth in Old Age" (šleido McGraw-Hill Book, Co., New Yorke, 1975 m., 232 psl., kaina 8 dol. 95 ct.). Mums, lietuviams, dar malonu rasti autoriaus padėką Sofijai Katilūtei, "uri "parodė beribę kantrybę, pakartotinai perrašinėdama daugybę knygos skyrių juodraščių".

Veikalas įdomus, nes perduoda daug faktų iš kelių kontinentų, apklausinejant daugiau kaip po 100 metų išgyvenusius žmones. Autorius pažymi, kad 115 metų gal sulaukia tik vienas iš 2.1 bilijono žmonių. Kai kurie šimtamčiai pažymėjo, kad jų ilgo gyvenimo paslaptis yra "kietas darbas ir negausus maitinimasis". Autorius aprašo, kiek jam teko nugalėti biurokratinių sunkumų lankantis Sovietų Sąjungoje.

Darydamas išvadas, autorius priemen, kad nereikia dauginti mėsos, nepamiršti fizinės mankštos. Jei kas turi retesnį pulsą, gali džiaugtis, nes tarp retesnių plaukimų širdis daugiau pasilsi ir daugiau gauna maisto. Peržvelgia senėjimo įtaką į smegenis, į kitus organus, nagrinėja senėjimo psichologines perrainas, informuoja apie amžiaus daromus pakitimus žmogaus kūne. Primena reikalą vengti gyvulinių riebalų, naudoti daugiau vaisių ir rupaus maisto, vengiant smulkiųjų baltųjų miltų, o naudoti daugiau pilnų grūdų miltus su sėlenomis. Pataria daugiau vaikščioti, bėgioti, plaukioti, pašliūzomis važinėti, irkluoti, dviračiu važinėti. Pagaliau pažymi, kad ilgai gyventi tik tada verta, kai turima prasminga gyvenimą.

Knyga gausiai iliustruota su autoriumi keliausio fotografo J. Launois noutraukomis. J. Pr.